

ОСНОВНІ НОРМАТИВНО-ТЕХНІЧНІ ПОЛОЖЕННЯ, ЩОДО ВЛАШТУВАННЯ ПОЛІГОНІВ ТВЕРДИХ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ

Згідно з [2,3] відбувається регулювання питання проектування та будівництва підприємств переробки відходів. Головні положення даного закону включають [4,5]:

- визначення повноважень місцевих державних адміністрацій в сфері поводження з відходами, включаючи надання дозволів на будівництво або реконструкцію об'єкта поводження з відходами на відповідній території у порядку, визначеному законом;
- участь місцевих органів влади в [10]: а) організації збирання і видалення побутових та інших відходів, у тому числі відходів дрібних виробників, створення полігонів для їх захоронення, а також здійснення роздільного збирання корисних компонентів цих відходів; б) вирішенні питань щодо розміщення на території відповідного муніципалітету об'єктів поводження з відходами; в) наданні дозволів на розміщення об'єктів зберігання та захоронення відходів на території відповідного селища, невеликого або великого міста та забезпечення відповідності впливу експлуатації таких об'єктів на навколишнє середовища діючим нормам, включаючи місцеві норми відповідної адміністративно-територіальної одиниці; г) наданні дозволів на будівництво або реконструкцію об'єкта поводження з відходами на відповідній території селища або міста у порядку, визначеному законом. З метою обмеження та попередження негативного впливу відходів на навколишнє середовище та здоров'я людини забороняється наступне: з 1 січня 2018 року – захоронення неперероблених (неутилізованих) відходів: введення санкцій в рамках Статті 82.8 Адміністративного кодексу з 1 січня 2018 року. Однак, закон також визначив, що граничні норми утворення та захоронення відходів не встановлені;
- встановлення вимог до зберігання та захоронення, включаючи: вимоги щодо охорони навколишнього середовища та забезпечення максимального використання; порядок обліку відходів у відповідності до державного класифікатору відходів; роль муніципалітету у забезпеченні дотримання вимог земельного та екологічного законодавства при організації захоронення і зберігання відходів на території відповідного муніципалітету;
- заборона змішування чи захоронення відходів, для утилізації яких в Україні існує відповідна технологія; заборона несанкціонованого скидання і розміщення відходів. Захоронення відходів під землею дозволяється тільки у виняткових випадках після отримання результатів спеціального дослідження у відповідності до стандартів, правил та норм, встановлених законодавством України;
- встановлення вимог до поводження з побутовими відходами, включаючи розділення небезпечних побутових відходів від інших побутових відходів; вимог до транспортування, розміщення та термоутилізації (спалювання) побутових відходів [4,5].

Основним документом, який регулює проектування, експлуатацію та зняття з експлуатації полігонів ТПВ є [1]. Цей документ набув чинності в січні 2006 року. Норми деталізовані та покривають багато питань, що стосуються не тільки проектування, а й експлуатації полігонів. В багатьох випадках присутні посилання на європейські норми (наприклад, «Противільтраційним екраном полігонів ТПВ вважається екран, що має відповідно до європейських стандартів коефіцієнт фільтрації води не більше 10^{-9} м/с»). Норми включають: загальні положення, які визначають полігон та його технічні характеристики; норми щодо вибору земельної ділянки під розміщення полігону ТПВ; а також детальні вимоги до процесу проектування полігонів ТПВ. Нормативи в сфері

«Правила охорони праці працівників підприємств збору, видалення та розміщення відходів» було затверджено в 2000 році.

Згідно з [9] здійснюється порядок проведення оцінки впливу на навколишнє середовище для об'єктів поводження з відходами. Він охоплює всі площі, задіяні в поводженні з твердими побутовими відходами, включаючи полігони. Порядок деталізує вимоги [1] та інших законів і нормативних актів. Порядок визначає зміст та процедури проведення оцінки стану навколишнього середовища для нового будівництва, розширення, реконструкції та технічної модернізації об'єктів поводження з твердими побутовими відходами, а також основні вимоги щодо структури та змісту цих документів.

Вирішення проблем полігонів ТПВ, які були запроєктовані в минулому і не відповідають новим вимогам [8]. Згідно з [7] виникає необхідність створення санітарно-технічного паспорта полігону ТПВ.

Документ [6] визначає порядок прийняття відходів на полігон, зберігання, ущільнення тощо. Правила також визначають правила експлуатації обладнання, поводження з біогазом, вирішення аварійних ситуацій, вимоги до умов праці працівників тощо.

Розглянемо відповідність вимогам, влаштування полігону ТПВ КП «Спецкомунтранс», м. Хмельницький, згідно з [1] (див. табл. 1).

Таблиця 1

№ з/п	Вимагається за нормами	Підстава	Висновок
1.	Ділянка для розміщення полігону ТПВ повинна обиратися за територіальним принципом, відповідно до схеми санітарного очищення міста	ДБНВ.2.4-2-2005 п. 2.1, 2.2, 2.4	Відповідає
2.	Протифільтраційним екраном полігонів ТПВ вважається екран, що має відповідно до європейських стандартів, коефіцієнт фільтрації води не більше 10^{-9} м/с	ДБНВ.2.4-2-2005 п. 2.6	Не відповідає
3.	За особливістю розташування в рельєфі котловиний чи кар'єрний – розташовані в штучних виїмках, або кар'єрах після видобутку будівельних матеріалів або корисних копалин;	ДБНВ.2.4-2-2005 п. 2.7	Відповідає
4.	За типом зволоження території III - нестійкого зволоження, Кзв. 0.75-1.2;	ДБНВ.2.4-2-2005 п. 2.9	Відповідає
5.	Наявність проекту полігону	ДБНВ.2.4-2-2005 п. 3.1	Наявний
6.	Відповідність до проекту полігону	ДБНВ.2.4-2-2005 п. 2.9	Не відповідає
7.	Наявність ситуаційного плану	ДБНВ.2.4-2-2005 п. 3.1	Наявний
8	Відповідність до ситуаційного плану	ДБНВ.2.4-2-2005 п. 3.1	Не відповідає
9	Наявність виділеної території під дослідження	ДБНВ.2.4-2-2005 п. 3.2	Немає
10	Відповідність наявної кількості розрахунковій місткості згідно із проекту полігону ТПВ	ДБНВ.2.4-2-2005 п. 3.5-3.9	Не відповідає
11	Наявність водойми для збору фільтрату та атмосферних опадів	ДБНВ.2.4-2-2005 п. 3.14	Відповідає
12	Відповідність протифільтраційних екранів з природних матеріалів з коефіцієнтом фільтрації води не більшим 10^{-9} м/с і товщиною не меншою 1,0 м.	ДБНВ.2.4-2-2005 п. 3.22	Відповідає
13	Забезпеченість прилеглої території полігону	ДБНВ.2.4-2-2005 п.	Не відповідає

	ТПВ господарської зони та інженерними спорудами	3.43-3.44	необхідній
14	Наявність при виїзді з полігону ТПВ контрольно-дизинфікуючої зони	ДБНВ.2.4-2-2005 п. 3.49	Немає
15	Наявність огорожі по периметру полігону ТПВ та шлакбаумів	ДБНВ.2.4-2-2005 п. 3.50-3.51	Відповідає
16	Наявність двох резервуарів або водойм для пожежогасіння місткістю не менше ніж по 50 м ³ кожний.	ДБНВ.2.4-2-2005 п. 3.50	Не відповідає
17	Відповідність санітарно захисної зони і системи моніторингу (наявність свердловин, ґрунту для ізоляції, системи контролю за станом навколишнього середовища)	ДБНВ.2.4-2-2005 п. 3.57-3.68	Не відповідає
18	Умови організації робіт на полігоні ТПВ, які слід враховувати при проектуванні та санітарно технічному паспорті полігону	ДБНВ.2.4-2-2005 п. 3.69-3.70	Не відповідає
19	Наявність установки для збору та утилізації біогазу	ДБНВ.2.4-2-2005 п. 3.74-3.102	Немає
20	Наявність установки для збору та утилізації біогазу	ДБНВ.2.4-2-2005 п. 3.105-3.114	Не відповідає нормі
21	Наявність усієї необхідної документації та програми для рекультивациі полігону ТПВ	ДБНВ.2.4-2-2005 п. 3.119-3.124	Не відповідає нормі
22	Відповідність необхідній потребі у обслуговуючій техніці та засобам малої механізації для проведення робіт з ущільненням сміття, змоченням та рекультивациі полігону ТПВ	ДБНВ.2.4-2-2005 додатки Г, Ж.	Не відповідає нормі

Отже, із проведеного моніторингу стану дотримання вимог влаштування полігону ТПВ КП «Спецкомунтранс», м. Хмельницький яскраво виражені грубі порушення вимог складування та влаштування прилеглої території, що створює ризики виникнення техногенних катастроф.

ЛІТЕРАТУРА

1. ДБН В.2.4-2-2005. «Проектування. Полігони твердих побутових відходів. Основи проектування.»
2. Закон України про упаковку та відходи упаковки: Проект. -2001.-23с.
3. Закон України "Про відходи": За станом на 5 травня 2005 р. / Верховна Рада України. - Офіц. вид. - К. : Парламентське видавництво, 2005. - 35с.
4. Національна стратегія поводження з твердими побутовими відходами в Україні. Керівництво з впровадження стратегії - том 1. - Грудень 2004.
5. Національна стратегія поводження з твердими побутовими відходами в Україні. Керівництво з впровадження стратегії - том 2. Наближення до ЄС - Грудень 2004.
6. Наказ міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 01.12.2010 N 435 «Про затвердження Правил експлуатації полігонів побутових відходів» {Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерстварегіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства N 134 (z0544-14) від 12.05.2014}
7. Наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України «Про затвердження санітарно-технічного паспорта полігону ТПВ» було затверджено в квітні 2007 року.
8. Наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України «Рекомендації з удосконалення експлуатації діючих полігонів та звалищ твердих побутових відходів» було затверджено в січні 2006 року

9. Наказ Мінрегіону «Правила експлуатації полігонів побутових відходів» було затверджено в грудні 2010 року

10. Правила прибирання та утримання територій населених пунктів України, наказ Держжитлокомунгоспу України від 16.01.96р

B.V. Loik, PhD in Technology, Associate Professor of FT and RW

V.B. Stein, PhD in Technology, Associate Professor, Associate Professor of FT and RW

Lviv State University of Life Safety

BASIC NORMATIVE-TECHNICAL PROVISIONS, FOR PLACEMENT OF SOLID WASTE LANDFILLS

We have considered the requirements of regulations explaining the danger of solid waste landfills. The necessity of creation of sanitary passport of landfill of SWL is proved. We have considered compliance with the requirements, placing landfill of SWL CE "SpetsKomunTrans" m. Khmelnytsky.